Становище на Европейския комитет на регионите — Фонд за справедлив преход

(2020/C 324/11)

Главен докладчик	Vojko OBERSNEL (HR/ПЕС), член на местен орган на изпълнителната власт: град Риека
Отправни документи	Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Фонд за справедлив преход COM(2020) 22 final Изменено предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите COM(2020) 23 final Изменено предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Фонд за справедлив преход COM(2020) 460 final

I. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Фонд за справедлив преход

COM(2020) 22 final

Изменение 1

Съображение 13

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За да се даде възможност за гъвкавост при програмирането на средствата по ФСП в рамките на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, следва да бъде възможно изготвянето на самостоятелна програма за ФСП или програмирането на средства по ФСП в един или повече приоритети в рамките на програма, подпомагана от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) или Кохезионния фонд. В съответствие с член 21а от Регламент (ЕС) [новия РОР] средствата по ФСП ***следва*** да бъдат увеличени с допълнително финансиране от ЕФРР и ЕСФ+. Съответните суми, прехвърлени от ЕФРР и ЕСФ+, следва да съответстват на вида операции, определени в териториалните планове за справедлив преход.	За да се даде възможност за гъвкавост при програмирането на средствата по ФСП в рамките на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, следва да бъде възможно изготвянето на самостоятелна програма за ФСП или програмирането на средства по ФСП в един или повече приоритети в рамките на програма, подпомагана от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) или Кохезионния фонд. В съответствие с член 21а от Регламент (ЕС) [новия РОР] средствата по ФСП ***биха могли*** да бъдат увеличени с допълнително финансиране от ЕФРР и ЕСФ+. Съответните суми, прехвърлени от ЕФРР и ЕСФ+, следва да съответстват на вида операции, определени в териториалните планове за справедлив преход.

Изложение на мотивите

Фондът за справедлив преход е политическо предложение, което следва само да допълни съществуващия бюджет за сближаване. Повечето дейности, предложени за подпомагане от ФСП (член 4), вече би било възможно на практика да се финансират по линия на цели на политиката 1 и 2 чрез ЕФРР и ЕСФ+.

Изменение 2

Член 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
В съответствие с член [4, параграф 1, втора алинея] от Регламент (ЕС) [новия РОР]) ФСП допринася за постигането на единствената специфична цел, „като дава възможност на регионите и хората да се справят със социалното, икономическото и екологичното въздействие на прехода към неутрална по отношение на климата икономика“.	В съответствие с член [4, параграф 1, втора алинея] от Регламент (ЕС) [новия РОР]) ФСП допринася за постигането на единствената специфична цел, „като дава възможност на регионите и хората да се справят със социалното, икономическото и екологичното въздействие на прехода към неутрална по отношение на климата икономика“ ***в съответствие с целите на Парижкото споразумение, целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и целите за намаляване на емисиите до 2030 г.***

Изложение на мотивите

Като обща цел на фонда би трябвало ясно да се посочат целите на Парижкото споразумение, целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и целите за намаляване на емисиите до 2030 г.

Изменение 3

Член 3, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. ФСП ***подпомага постигането на цел „Инвестиции за растеж и работни места“ във всички държави членки***.	1. ФСП ***финансира социалните, социално-икономическите и екологичните последици от прехода в засегнатите региони или по отношение на засегнатите дейности.***

Изложение на мотивите

Предложеното изменение не се нуждае от обяснение.

Изменение 4

Член 4, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. В съответствие с параграф 1 ФСП подпомага ***изключително*** следните дейности:	2. В съответствие с параграф 1 ФСП подпомага следните дейности:
а) производствени инвестиции в МСП, включително стартиращи предприятия, водещи до икономическа диверсификация и преструктуриране;	а) производствени ***и устойчиви*** инвестиции в МСП, включително стартиращи предприятия, водещи до икономическа диверсификация и преструктуриране;
б) инвестиции в създаването на нови предприятия, включително чрез бизнес инкубатори и консултантски услуги;	б) инвестиции в създаването на нови предприятия, ***свързани с прехода към устойчиво развитие***, включително чрез бизнес инкубатори и консултантски услуги;

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
в) инвестиции в научноизследователски и иновационни дейности и насърчаване на трансфера на модерни технологии;	в) инвестиции в ***устойчиви*** научноизследователски и иновационни дейности и насърчаване на трансфера на модерни технологии;
г) инвестиции във внедряването на технологии и инфраструктури за чиста енергия на достъпна цена, в намаляването на емисиите на парникови газове, в енергийната ефективност и енергията от възобновяеми енергийни източници;	г) инвестиции във внедряването на технологии и ***социални*** инфраструктури за чиста***, безопасна и устойчива*** енергия на достъпна цена, в намаляването на емисиите на парникови газове, в енергийната ефективност и енергията от възобновяеми енергийни източници;
д) инвестиции в цифровизацията и цифровата свързаност;	д) ***инвестиции в подкрепа на прилагането на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (член 15, параграф 3), Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите (членове 9 и 11) и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност (член 14, параграф 4);***
е) инвестиции във възстановяването и обеззаразяването на обекти, в рехабилитацията на земя и в проекти за промяна на предназначението;	***е)*** инвестиции в цифровизацията и цифровата свързаност;
ж) инвестиции в укрепването на кръговата икономика, в т.ч. посредством предотвратяване и намаляване на отпадъците, ефективност на ресурсите, повторна употреба, ремонт и рециклиране;	***ж)*** инвестиции във възстановяването и обеззаразяването на обекти, в рехабилитацията на земя и в проекти за промяна на предназначението***, в съответствие с принципа „замърсителят плаща“, както е постановено в член 2, параграф 122 на Регламента на Комисията (ЕС) № 651/2014 от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора***;
з) повишаване на квалификацията и преквалификация на ***работниците***;	***з)*** инвестиции в укрепването на кръговата икономика, в т.ч. посредством предотвратяване и намаляване на отпадъците, ефективност на ресурсите, повторна употреба, ремонт и рециклиране;
и) съдействие при търсене на работа на търсещите работа;	***и)*** повишаване на квалификацията и преквалификация на ***работната сила***;
й) активно включване на търсещите работа;	***й)*** съдействие при търсене на работа на търсещите работа;
к) техническа помощ.	***к)*** активно включване на търсещите работа;
	л) ***всякакви други специфични дейности, договорени между съответните местни и регионални власти за съответната територия, държавата членка и Европейската комисия, които са в съответствие със стратегиите за местно развитие и допринасят за прехода към въглеродно неутрална икономика на ЕС до 2050 г.;***
	м) техническа помощ.

Изложение на мотивите

— Всички инвестиции в опазването на околната среда би трябвало да спазват правилото, че разходите за мерки за справяне със замърсяването следва да се поемат от страната, която е причинила замърсяването.

— Повишаването на квалификацията и преквалификацията не би трябвало да се ограничава до работниците, а следва да включва и обучение на безработни, търсещи работа лица и т.н. за работни места в зелената икономика.

— Гарантиране на по-голяма гъвкавост при избора на подпомаган проект, ако местните и регионалните власти на съответната територия, държавата членка и Европейската комисия са съгласни.

Изменение 5

Член 5, буква а)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
а) ***извеждането от експлоатация или*** изграждането ***на*** атомни електроцентрали;	а) ***преустановяване на*** изграждането ***или друга форма на инвестиции в*** атомни електроцентрали;

Изложение на мотивите

Предложеното изменение не се нуждае от обяснение.

Изменение 6

Член 5, буква г)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
г) инвестиции, свързани с производството, преработката, разпространението, съхранението или изгарянето на изкопаеми горива;	г) инвестиции, свързани с ***добива,*** производството, преработката, разпространението, съхранението или изгарянето на изкопаеми горива***, включително откриването на нови каменовъглени мини***;

Изложение на мотивите

ФСП не би трябвало да подпомага откриването или повторното отваряне на каменовъглени мини, но това ограничение не следва да обхваща други видове миннодобивна промишленост (метали, индустриални минерали, декоративен камък и др.), която представлява икономическа дейност, създаваща качествена трайна заетост.

Изменение 7

Добавя се параграф в края на член 5

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Не се предоставя подпомагане за операции в регион по NUTS 3, където през времетраенето на програмата и въз основа на териториален справедлив преходен план е планирано откриване на нова мина за каменни, лигнитни въглища или битуминозни шисти или на находище за добив на торф или повторно отваряне на временно изведена от експлоатация мина за каменни, лигнитни въглища или битуминозни шисти или на находище за добив на торф.

Изложение на мотивите

Целта на подкрепата е да се подпомогне преходът към въглеродно неутрална икономика, а това изключва откриването на нови мини и/или находища за добив на торф и повторното отваряне на съществуващите.

Изменение 8

Член 6, параграф 1, втора алинея

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Комисията одобрява дадена програма само когато определянето на най-силно засегнатите от процеса на преход територии в съответния план за справедлив преход е надлежно обосновано и този план е в съответствие с националния план в областта на енергетиката и климата на съответната държава членка.	Комисията одобрява дадена програма само когато определянето на най-силно засегнатите от процеса на преход територии в съответния план за справедлив преход е надлежно обосновано и този план ***се ангажира с целите на Парижкото споразумение, целта на ЕС за неутралност по отношение на климата да 2050 г. и целите за намаление на емисиите до 2030 г. и*** е в съответствие с ***териториалните стратегии, посочени в член [23] от Регламента (ЕС) [новия РОР], с*** националния план в областта на енергетиката и климата на съответната държава членка ***и Европейския стълб на социалните права***.

Изменение 9

Член 6, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Приоритетът или приоритетите на ФСП включва(т) средствата по ФСП, съставени от всички или част от средствата по ФСП за държавите членки, и средствата, ***прехвърлени*** в съответствие с член [21а] от Регламент (ЕО) [новия РОР]. ***Целият размер*** на средствата на ЕФРР и ЕСФ+, прехвърлени към приоритета на ФСП, ***е поне*** един път и половина ***по-голям*** от размера на подкрепата от ФСП за съответния приоритет***, но не надхвърля три пъти този размер***.	Приоритетът или приоритетите на ФСП включва(т) средствата по ФСП, съставени от всички или част от средствата по ФСП за държавите членки, и средствата***, които управляващите органи може да решат да прехвърлят*** в съответствие с член [21а] от Регламент (ЕО) [новия РОР]. ***Размерът*** на средствата на ЕФРР и ЕСФ+, ***които ще бъдат*** прехвърлени към приоритета на ФСП, ***не надвишава повече от*** един път и половина размера на подкрепата от ФСП за съответния приоритет.

Изложение на мотивите

На държавите членки следва да се предостави по-голяма гъвкавост при вземането на решения относно сумите, които да бъдат прехвърлени от ЕФРР и ЕСФ+ към ФСП. Това също така ще ограничи евентуалната отмяна на бюджетни кредити в случай на нисък капацитет за усвояване в най-засегнатите територии.

Изменение 10

Добавя се подпараграф в края на член 6, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Комисията одобрява прехвърляне на средства от ЕФРР и ЕСФ+ към приоритета на ФСП единствено когато общата сума на прехвърлянето не надвишава 20 % от първоначално разпределените средства на оперативната програма по ЕФРР и ЕСФ+ (изчислени за всеки от фондовете).

Изложение на мотивите

Законодателният текст се хармонизира с обяснителния меморандум.

Изменение 11

Член 7, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. Държавите членки заедно със съответните органи на съответните територии изготвят един или повече териториални планове за справедлив преход, който/които обхваща (т) една или повече засегнати територии, отговарящи на ниво ***3*** от общата класификация на териториалните единици за статистически цели („региони от ниво ***3*** по NUTS“), създадена с Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета, изменен с Регламент (ЕС) № 868/2014 на Комисията, или части от тях, в съответствие с образеца, установен в приложение II. Посочените територии са онези, които са най-силно засегнати въз основа на икономическите и социалните въздействия, произтичащи от прехода, по-специално по отношение на очакваната загуба на работни места в добива и използването на изкопаеми горива и преобразуването на производствените процеси в промишлените съоръжения с най-висок интензитет на емисиите на парниковите газове.	1. Държавите членки заедно със съответните органи на съответните територии изготвят един или повече териториални планове за справедлив преход, който/които обхваща (т) една или повече засегнати територии, отговарящи на ниво ***2*** от общата класификация на териториалните единици за статистически цели („региони от ниво ***2*** по NUTS“), създадена с Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета, изменен с Регламент (ЕС) № 868/2014 на Комисията, или части от тях, в съответствие с образеца, установен в приложение II. Посочените територии са онези, които са най-силно засегнати въз основа на икономическите и социалните въздействия, произтичащи от прехода, по-специално по отношение на очакваната загуба на работни места в добива и използването на изкопаеми горива и преобразуването на производствените процеси в промишлените съоръжения с най-висок интензитет на емисиите на парниковите газове.

Изложение на мотивите

Отрицателните странични ефекти на прехода няма да бъдат ограничени до териториите на ниво 3 по NUTS, но най-вероятно ще засегнат и околните територии. По тази причина и за да се опрости управлението, изглежда по-подходящо подкрепата да се съсредоточи на ниво 2 по NUTS.

Изменение 12

Член 7, параграф 2, буква б) (нова)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	б) (нова) ясен ангажимент за социално справедлив и равнопоставен екологичен преход в изпълнение на Парижкото споразумение;

Изложение на мотивите

Териториалните планове за справедлив преход следва да се одобряват само ако включват ясен ангажимент към целите на Парижкото споразумение, както беше подчертано от Европейския съвет на 18 октомври 2019 г.

Изменение 13

Член 7, параграф 2), буква в) (нова)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	в) (нова) ясен ангажимент към целта за постигане на неутралност по отношение на климата на ЕС до 2050 г. и на целите за намаляване на емисиите до 2030 г.;

Изложение на мотивите

Териториалните планове за справедлив преход би трябвало да бъдат одобрявани само ако включват ясен ангажимент за постигане на неутралност по отношение на климата на ЕС до 2050 г. и на целите за намаляване на емисиите до 2030 г., както беше подчертано от Европейския съвет на 12 декември 2019 г.

Изменение 14

Член 7, параграф 2, буква в)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
в) оценка на предизвикателствата, които създава преходът за най-силно засегнатите територии, включително социалното, икономическото и екологичното въздействие на прехода към неутрална по отношение на климата икономика, установяване на потенциалния брой засегнати работни места и загуба на работни места, потребностите от развитие и целите до 2030 г., свързани с преобразуването или затварянето на дейности с висок интензитет на емисии на парникови газове на тези територии;	в) оценка на предизвикателствата, които създава преходът за най-силно засегнатите територии, включително социалното, икономическото и екологичното въздействие на прехода към неутрална по отношение на климата икономика, установяване на потенциалния брой засегнати работни места и загуба на работни места, потребностите от развитие и целите до 2030 г., свързани с преобразуването или затварянето на дейности с висок интензитет на емисии на парникови газове на тези територии***, както и оценка на отрицателните странични ефекти от прехода върху съседни региони***;

Изложение на мотивите

Всички възможни отрицателни странични ефекти следва да бъдат надлежно оценявани в териториалните планове за справедлив преход.

Изменение 15

Член 7, параграф 2, буква е)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
е) описание на механизмите за управление, състоящи се от договореностите за партньорство, планираните мерки за мониторинг и оценка и отговорните органи;	е) описание на механизмите за управление, състоящи се от договореностите за партньорство, планираните мерки за мониторинг и оценка и отговорните органи***, ако се различават от вече описаните в програмата елементи, както са определени в Приложение V към Регламента (ЕС) [нов РОР]; необходимо е местните и регионалните власти да бъдат ангажирани изцяло във всички аспекти на този процес;***

Изложение на мотивите

Като мярка за опростяване следва да се предоставя само информация, различна от елементите, които вече са описани в програмата, в съответствие с „Образец за програмите, подпомагани от ЕФРР (цел „Инвестиции за растеж и работни места“), ЕСФ+, ФСП, Кохезионния фонд и ЕФМДР — член 16, параграф 3“ (приложение V към Регламента за общоприложимите разпоредби). ***Освен това е необходимо местните и регионалните власти да се считат за заинтересовани страни, които са неразделна част от този процес.***

Изменение 16

Член 7, параграф 2, буква з)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
з) когато подкрепата се отпуска за производствени инвестиции в предприятия, различни от МСП ***изчерпателен списък на тези операции и предприятия и*** обосновка на необходимостта от такава подкрепа чрез анализ на пропуските, с който се доказва, че очакваната загуба на работни места би надвишила очаквания брой на създадените работни места, ако инвестицията не бъде направена;	з) когато подкрепата се отпуска за производствени ***и устойчиви*** инвестиции в предприятия, различни от МСП, обосновка на необходимостта от такава подкрепа чрез анализ на пропуските, с който се доказва, че очакваната загуба на работни места би надвишила очаквания брой на създадените работни места, ако инвестицията не бъде направена;

Изложение на мотивите

Предоставянето на изчерпателен списък на операциите и предприятията (големи дружества) на етапа на програмиране на ФСП не изглежда особено осъществимо и може да доведе до закъснения от самото начало на програмния период. Освен това подобен подход влиза пряко в противоречие с усилията за опростяване, в резултат на което, наред с другото, се изоставят отделни процедури, приложими за големите проекти в съответствие с членове 100—103 от настоящия РОР.

Изменение 17

Член 7, параграф 2, буква и)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
и) когато подкрепата се отпуска за инвестиции за постигане на намаляване на емисиите на парникови газове от дейности, изброени в приложение I към Директива 2003/87/ЕО ***изчерпателен списък на операциите, които трябва да бъдат подкрепени, и*** обосновка на това, че ***те*** допринасят за преход към неутрална по отношение на климата икономика и водят до съществено намаляване на емисиите на парникови газове значително под съответните референтни стойности, установени за безплатно разпределяне на квоти в съответствие с Директива 2003/87/ЕО, и при условие че са необходими за защитата на значителен брой работни места.	и) когато подкрепата се отпуска за инвестиции за постигане на намаляване на емисиите на парникови газове от дейности, изброени в приложение I към Директива 2003/87/ЕО, обосновка на това, че ***операциите, които трябва да бъдат подкрепени,*** допринасят за преход към неутрална по отношение на климата икономика и водят до съществено намаляване на емисиите на парникови газове значително под съответните референтни стойности, установени за безплатно разпределяне на квоти в съответствие с Директива 2003/87/ЕО, и при условие че са необходими за защитата на значителен брой работни места.

Изложение на мотивите

Предоставянето на изчерпателен списък на операциите на етапа на програмиране на ФСП не изглежда особено осъществимо и може да доведе до закъснения от самото начало на програмния период.

Изменение 18

Член 8а (нов)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Член 8а
	1. Създава се Платформа за справедлив преход (наричана по-нататък „платформата“) под надзора и прякото управление на Европейската комисия, за да се даде възможност за двустранен и многостранен обмен на опит относно извлечените поуки и най-добрите практики във всички засегнати сектори.
	2. Платформата включва две направления:
	а) технически работни групи, които разглеждат конкретни предизвикателства в съответните региони и улесняват обмена на опит и най-добри практики във връзка с изготвянето на териториални планове за справедлив преход и отделни операции. Техническите работни групи, в чийто състав следва да се включват местните и регионалните власти, се определят в съответствие с оперативните нужди на ФСП, като се отчита секторното покритие на подпомаганите операции.
	Техническите работни групи си сътрудничат тясно с консултантския център InvestEU, създаден в съответствие с член 20 от Регламент (ЕС) [новата програма InvestEU] и съответните служби на Европейската инвестиционна банка, за да се гарантира, че местните и регионалните власти разполагат с необходимите технически и практически познания за достъп до финансиране, на разположение по линия на програмата InvestEU, както и по линия на ЕИБ.
	б) Годишен форум на регионите в процес на справедлив преход (наричан по-нататък „форумът“), организиран съвместно с Европейския комитет на регионите. Форумът дава възможност за координиране на политическите насоки и за тяхното транспониране в оперативните дейности на техническите работни групи.
	3. Комисията определя подробните правила относно механизмите за управление, членството, функционирането и бюджета на платформата. Гарантира се балансирано участие на всички равнища на управление.
	4. Оперативните разходи на платформата се покриват от ресурсите за техническа помощ съгласно член 3, параграф 2, трета алинея.

Изложение на мотивите

Би трябвало да се добавят практически разпоредби относно създаването на Платформата за справедлив преход, за да се осигури повече яснота относно нейните цели и функциониране.

Изменение 19

Член 10, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.	4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка***, и провежда консултации със заинтересованите страни*** в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 година.

Изменено предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите

COM(2020) 23 final

Изменение 20

Член 21a, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Размерът на средствата за ФСП по целта „Инвестиции за растеж и работни места“ в съответствие с член [3] от Регламент (ЕС) [Регламента за ФСП] се допълва със средства от ЕФРР, от ЕСФ+ или комбинирано от двата фонда за категорията региони, в която се намира съответната територия. Общият размер на средствата от ЕФРР и ЕСФ+, прехвърлени към ФСП, е равен най-малко на ***един и половина пъти*** размера на подпомагането от ФСП, но не може да бъде по-голям от ***три пъти*** размера на посоченото подпомагане. Средствата, прехвърлени от ЕФРР или от ЕФС +, в никакъв случай не могат да надвишават 20 % от средствата, разпределени съответно за ЕФРР или ЕСФ+ за съответната държава членка. (…)	Размерът на средствата за ФСП по целта „Инвестиции за растеж и работни места“ в съответствие с член [3] от Регламент (ЕС) [Регламента за ФСП] се допълва със средства от ЕФРР, от ЕСФ+ или комбинирано от двата фонда за категорията региони, в която се намира съответната територия***, чрез доброволен трансфер***. Общият размер на средствата от ЕФРР и ЕСФ+, прехвърлени към ФСП, е равен най-малко на ***половината от*** размера на подпомагането от ФСП, но не може да бъде по-голям от ***един път и половина*** размера на посоченото подпомагане. Средствата, прехвърлени от ЕФРР или от ЕФС+, в никакъв случай не могат да надвишават 20 % от средствата, разпределени съответно за ЕФРР или ЕСФ+ за съответната държава членка. (…)

Изложение на мотивите

На държавите членки следва да се предостави по-голяма гъвкавост при вземането на решения относно сумите, които да бъдат прехвърлени от ЕФРР и ЕСФ+ към ФСП. Това би ограничило евентуалната отмяна на бюджетни кредити в случай на нисък капацитет за усвояване в най-засегнатите територии.

Изменение 21

Член 59, параграф 3а (нов)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	3а. операциите, подпомагани от ФСП в съответствие с Регламент (ЕС) [Регламента за ФСП], изплащат обратно приноса от ФСП, ако в срок от десет години от последното плащане на държавата членка, която е получила приноса, на територията, където е използвана помощта от ФСП, е открита нова мина за каменни, лигнитни въглища или битуминозни шисти или находище за добив на торф или отново е открита временно изведена от експлоатация мина за каменни, лигнитни въглища или битуминозни шисти или находище за добив на торф.

Изложение на мотивите

Целта на подкрепата е да се подпомогнат регионите в прехода им към въглеродно неутрална икономика, като това изключва откриването на нови мини и/или находища за добив на торф и повторното отваряне на временно изведените от експлоатация.

II. **ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства създаването на Фонда за справедлив преход, който ще бъде ключов инструмент за подкрепа на регионите, които са засегнати в най-голяма степен от прехода към неутралност по отношение на климата;

2. приветства факта, че в предложението за Фонда за справедлив преход са отчетени основните препоръки на КР, изложени в становището му относно социално-икономическата структурна трансформация на въгледобивните региони в Европа ([1]);

3. приветства факта, че фондът ще предоставя подкрепа на всички държави членки, но все пак ще бъде насочен само към най-засегнатите региони; Освен това за правилната концентрация и ефективност на фонда, както и за определяне на минималния интензитет на помощта, следва да се отчита само населението на засегнатите региони;

4. приветства факта, че за Фонда за справедлив преход са предложени бюджетни кредити от 11 270 459 000 EUR (по текущи цени) от Многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. и допълнителни 32 803 000 000 EUR (по текущи цени) от Европейския инструмент за възстановяване като огромен стимул за постигане на целта на Фонда за справедлив преход; отбелязва със загриженост, че изразените в текущи цени стойности могат да доведат до по-малка степен на прозрачност и сравнимост на разпределението на средствата между функциите на МФР; призовава Съвета да ги включи като реални допълнителни бюджетни кредити в преговорите по многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.;

5. отбелязва със загриженост, че допълнителните ресурси, финансирани по линия на Европейския инструмент за възстановяване, водещи до допълнителни задължения за периода 2021—2024 г., ще окажат изключителен натиск върху управляващите органи и крайните бенефициери да подготвят, изпълнят и изразходват почти 75 % от общия размер на отпуснатите средства в рамките на първите четири години от новия програмен период;

6. приветства инициативата на Европейската комисия да съпровожда прехода към неутрална по отношение на климата, съобразена с климата и екологично устойчива икономика до 2050 г. с целеви мерки и да подкрепя районите, които са най-силно засегнати от този преход по специфичен начин и с допълнителни ресурси; подчертава, че тези допълнителни средства не трябва в никакъв случай да бъдат вземани от бюджета на политиката на сближаване; подчертава, че силният бюджет за политиката на сближаване трябва да остане основният приоритет в подкрепа на действията в областта на климата на териториално равнище;

([1]) Становище на Европейския комитет на регионите — Социално-икономическа структурна трансформация на въгледобивните региони в Европа (ОВ C 39, 5.2.2020 г., стр. 58).

7. отправя искане към Европейската комисия да включи новия Фонд за справедлив преход по функция 2 (Сближаване и ценности) на МФР за периода 2021—2027 г. вместо по функция 3 (Природни ресурси и околна среда) и отново отхвърля предвидените съкращения по отношение на политиката на сближаване; припомня призива на КР всички национални средства, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, да бъдат изключени от изчисленията на Пакта за стабилност и растеж; счита, че това следва да се прилага и за Фонда за справедлив преход;

8. подчертава специфичните трудности за регионите с голяма зависимост от изкопаеми горива с изолирани енергийни системи, като например най-отдалечените региони; подчертава, че разработването на енергийния микс в зависимост от територията, водите, отпадъците и енергията е ключът към нейната енергийна стратегия за постигане на въглеродно неутрална икономика;

9. взема под внимание коригираната оценка на Европейската комисия, че трите стълба на механизма за справедлив преход ще доведат до инвестиции в размер на 150 милиарда евро до 2030 г. При все това КР изразява загриженост във връзка с очакваната норма на възвращаемост и осъществимостта на частните инвестиции за някои от възможните проекти;

10. отправя искане да не се предоставя подпомагане от ФСП или от механизма за справедлив преход за инвестиции в региони по NUTS-3, в които е предоставено публично разрешение за откриване на нова мина за каменни въглища, лигнитни въглища или битуминозни шисти или на находище за добив на торф или повторно отваряне на временно изведена от експлоатация мина за каменни въглища, лигнитни въглища или битуминозни шисти или на находище за добив на торф;

11. приветства факта, че изплащането на заеми в публичния сектор следва да бъде ограничено до проекти, които постигат измеримо въздействие за преодоляване на социални, икономически или екологични предизвикателства вследствие на прехода към неутрална по отношение на климата икономика;

12. посочва, че местните и регионалните власти също трябва да финансират проекти в процеса към неутрална по отношение на климата икономика, които не генерират достатъчен поток от собствени приходи и които не получават подкрепа в рамките на други програми на Съюза; във връзка с това приветства предложението за регламент относно механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в рамките на механизма за справедлив преход, който подкрепя субектите от публичния сектор по отношение на техните инвестиционни нужди в резултат на предизвикателствата във връзка с прехода, описани в плановете за справедлив преход;

13. отбелязва, че МРВ в целия ЕС имат различен опит в използването на финансови механизми на ЕИБ и ги прилагат в различна степен; поради това, за да се гарантира успехът на стълб 3 от Механизма за справедлив преход, призовава Европейската комисия да гарантира предоставянето от страна на съответните държави членки на достатъчно практическа и техническа помощ на онези МРВ, които желаят да използват съответните финансови механизми на ЕИБ;

14. взема под внимание съгласуването на обхвата на подкрепата от Фонда за справедлив преход, ЕФРР и ЕСФ+, тъй като по-голямата част от дейностите, подпомагани от Фонда за справедлив преход, могат да бъдат финансирани и в рамките на целите на ЕФРР и ЕСФ+;

15. изразява загриженост във връзка със забавянето, до което ФСП може да доведе по отношение на изпълнението на основните програми на политиката на сближаване; изразява загриженост и относно сложността и бюрокрацията, които управлението на този нов фонд би могло да създаде за управлението на основните програми на политиката на сближаване;

16. изразява съжаление, че предложението на Комисията има за цел създаването на програми на ниво 3 по NUTS вместо на ниво 2, което е равнището, на което се изпълняват основните програми на политиката на сближаване. Това предложение е в противоречие с понятието за функционални райони, които не са непременно идентични с административните райони по NUTS 3. КР подчертава, че би трябвало да се изисква само един съответен териториален план на ниво 2 по NUTS;

17. призовава обхватът на подкрепата за Фонда за справедлив преход да бъде разширен, така че в съгласие с Европейската комисия и държавите членки местните и регионалните власти да могат да включват в своите териториални планове за справедлив преход допълнителни проекти, отговарящи на условията за финансиране. КР призовава при разпределението на средствата, отпуснати на фонда, като съществен показател да се отчита и безработицата, по-специално младежката безработица;

18. призовава местните и регионалните заинтересовани страни да участват активно в подготовката на териториалните планове за справедлив преход, като се има предвид, че управлението на ФСП ще бъде споделено и ресурсите по линия на ЕФРР и ЕСФ+ са тясно свързани с подпомагането по линия на ФСП;

19. призовава Комисията да предостави повече насоки относно начина, по който възнамерява да съдейства на управляващите органи и регионите при изготвянето на техните териториални планове за справедлив преход, като се има предвид, че предложението за регламент за ФСП, включително приложенията към него, може все още да бъде съществено изменено. КР предупреждава за допълнителни забавяния в подготовката на онези програми, при които подпомагането по линия на ФСП зависи от подпомагането по линия на ЕФРР и ЕСФ+ заради задължението за одобрение на териториалните планове за справедлив преход;

20. подчертава, че засегнатите територии не следва да са задължени в своите териториални планове за справедлив преход да предоставят изчерпателни списъци на потенциални дружества и/или операции, които биха могли да подпомогнат, тъй като това би могло да доведе до забавяния на тяхното приемане и до ненужни административни тежести за управляващите органи. Във връзка с това КР посочва, че в предложението на Комисията за новия РОР е изоставена идеята за отделна процедура за приемането на големи проекти и че такъв списък на бенефициери и/или операции би могъл да я върне отново;

21. призовава прехвърляните към ФСП средства да бъдат ограничени до 20 % от първоначално разпределените средства за оперативната програма по линия на ЕФРР и ЕСФ+. КР предлага да се предостави повече гъвкавост на управляващите органи чрез доброволни трансфери в съответствие с член 6, параграф 2 от проекта за регламент с максимален размер до 1,5 пъти размера на подпомагането по линия на ФСП и само със съгласието на съответните местни и регионални власти;

22. подчертава, че е важно да се избегне ненужната административна тежест, като ясно се предвиди осъществяването на предварителна оценка на въздействието на схемата за програмиране и мониторинг за ФСП;

23. отбелязва, че инвестиционните приоритети на ФСП ще бъдат очертани в съответните доклади по държави, които са част от процеса на европейския семестър; подчертава, че регионите все още не са свързани официално с процеса, и счита, че е необходимо на местните и регионалните власти да бъде възложена по-голяма роля, за да бъдат постигнати целите на ФСП;

24. приветства факта, че в регламента се определят конкретни елементи, които трябва да бъдат включени в териториалните планове за справедлив преход. КР призовава законодателния орган да добави към тези елементи ясен ангажимент към целите на Парижкото споразумение, целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и целите за намаляване на емисиите до 2030 г.;

25. посочва, че Платформата за въгледобивните региони в преход първоначално беше създадена като платформа с акцент върху въгледобивните региони, в които все още се осъществяват въгледобивни дейности, и че беше планирано като втора стъпка обхватът на инициативата да бъде разширен, така че да включва всички региони с високи въглеродни емисии. КР подчертава, че регионите, изправени пред преход, ще трябва да преодолеят подобни пречки и че поради това новата платформа би трябвало да предоставя консултантски услуги, да подпомага управляващите органи и бенефициерите в осъществяването на техните идеи за проекти и практическото им прилагане на терен, както и да служи за обмен на добри практики;

26. във връзка с това приветства създаването на Платформа за справедлив преход, която следва да се основава на положителния опит на регионите с по-висока въглеродна интензивност и на други региони, които са преминали успешно от изкопаеми горива към чисти енергийни източници. КР подчертава, че тази платформа би трябвало да гарантира, че всички съответни служби на Комисията и ЕИБ работят в тясно сътрудничество за справяне със структурните промени в засегнатите региони. КР се ангажира да сътрудничи с Платформата за справедлив преход, по-специално чрез съвместно организиране с Европейската комисия на годишен форум на регионите в процес на справедлив преход;

27. подчертава, че разпоредбите на ЕС относно държавната помощ трябва да позволяват гъвкавост, когато отговарящите на условията региони в преход искат да привлекат частни инвестиции. КР отново отправя своя призив към Комисията при изготвянето на новите насоки да вземе предвид и проблемите, свързани със структурната трансформация в засегнатите региони, и да гарантира, че тези региони разполагат с достатъчно гъвкавост, която да им позволи да осъществяват своите проекти по социално и икономически ефективен начин;

28. подчертава, че подкрепата чрез Фонда за справедлив преход за производствени инвестиции в предприятия, различни от МСП, не следва да се ограничава до онези райони, които отговарят на условията за държавна помощ съгласно член 107, параграф 3, буква а) и буква в) от ДФЕС съгласно съществуващите правила за държавна помощ. Вместо това законодателството за държавната помощ би трябвало да позволява на всички райони, които се възползват от Фонда за справедлив преход, да противодействат ефективно на заплахата от загуба на работни места на ранен етап. Това би трябвало също да бъде гарантирано чрез съответно адаптиране на Общия регламент за групово освобождаване;

29. подчертава, че на районите, които са най-силно засегнати от прехода към неутрална по отношение на климата икономика, би трябвало да се даде възможност активно да противодействат на свързаната с него структурна промяна на възможно най-ранен етап. Поради това Европейският комитет на регионите пледира бъдещите корекции на законодателството в областта на държавната помощ, например чрез нова насока на Европейската комисия въз основа на член 107, параграф 3, буква б) или буква в) от ДФЕС, да гарантират, че помощта е разрешена, независимо от статута на подпомаганата област съгласно съществуващите правила;

30. потвърждава, че стратегиите за интелигентна специализация са един от основните инструменти за постигането на целите на ФСП;

31. подчертава, че Европейският комитет на регионите е провел анкета за анализ на необходимите промени в регламентите в областта на държавната помощ във връзка със структурната трансформация на въгледобивните региони на Европа ([2]); подчертава, че в заключенията се изтъква, че процесът на преход следва да бъде подпомогнат с държавна помощ, за да бъдат привлечени дружества, които биха могли да компенсират загубата на работни места и загубите при създаването на стойност, и че правилата за държавна помощ следва да позволяват по-голяма гъвкавост, особено що се отнася до инвестициите в енергийна инфраструктура, енергийната ефективност, инвестициите в областта на енергетиката и енергията от възобновяеми източници;

32. приветства факта, че законодателното предложение се основава на член 175 от Договора за функционирането на Европейския съюз, насочен към сближаването, и счита, че европейската добавена стойност на предложението е ясно изразена и то е в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност.

Брюксел, 2 юли 2020 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите

Apostolos TZITZIKOSTAS

([2]) https://cor.europa.eu/bg/news/Pages/report-coal.aspx.